

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ursprungsgarantier för energi

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ursprungsgarantier för energi (RP 87/2021 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 33/2021 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Inkeri Lilleberg, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Outi Vilén, arbets- och näringsministeriet
- direktör Pekka Ripatti, Energimyndigheten
- ledande expert Maiju Seppälä, Energimyndigheten
- servicechef, energiutredning och ursprungsgarantiservice Kaija Niskala, Fingrid Abp
- direktör, överföringsaffärsverksamhet Anni Sarvaranta, Gasgrid Finland Oy
- direktör Maiju Westergren, Helen Ab
- verkställande direktör Pasi Kuokkanen, Energianvändare i Finland rf
- Research Team Leader Miika Rämä, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab
- branschchef Tage Fredriksson, Bioenergia ry
- utvecklingsdirektör Juha Turkki, Climate Leadership Coalition ry
- expert Kati Takala, Finsk Energiindustri rf
- verksamhetsledare Anna Virolainen-Hynnä, Biokretslopp och Biogas Finland rf
- verksamhetsledare Tapio Tuomi, Finlands Närenergiförbund rf
- verkställande direktör Anni Mikkonen, Finska vindkraftföreningen rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- miljöministeriet
- professor Sanna Syri, Aalto-universitetet

Betänkande EkUB 30/2021 rd

- Finlands Kommunförbund
- Finavia Abp
- Fortum Abp
- Hyvinkään Lämpövoima Oy
- Kotkan Energia Oy
- Kuusakoski Oy
- Riihimäen Kaukolämpö Oy
- Vasa Elektriska Ab
- Vanda Energi Ab
- Westenergy Oy Ab
- Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
- Lokalkraft rf
- Suomen Kaasuyhdistys ry
- Finlands naturskyddsförbund rf
- Finlands Egnahemsförbund rf.

Inget yttrande av

- Konkurrens- och konsumentverket
- Klimatpanelen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en ny lag om ursprungsgarantier för energi och att den nuvarande lagen om certifiering och angivande av elens ursprung upphävs.

Genom den föreslagna nya lagen genomförs regleringen om ursprungsgarantier i det omarbetade direktivet om förnybar energi samt bestämmelserna i elmarknadsdirektivet om angivande av elens ursprung. Propositionens målsättning är att förbättra kundens möjlighet att påverka ursprunget på den förbrukade energin genom ett pålitligt system.

Genom den föreslagna lagen utvidgas den nationella regleringen om ursprungsgarantier till att förutom el även omfatta gas och väte samt värme och kyla. Förutom för energi som producerats med förnybara energikällor beviljas ursprungsgarantier för el som producerats med kärnkraft samt för spillvärme och spillkyla. Skyldigheten att certifiera energins ursprung utvidgas till att omfatta alla energiformer med de undantag som föreskrivs särskilt.

Enligt den föreslagna lagen är den systemansvariga stamnätsinnehavaren registerförare för ursprungsgarantiregistret för el, den naturgassystemansvariga överföringsnätinnehavaren registerförare för ursprungsgarantiregistret för gas och väte och Energimyndigheten registerförare för ursprungsgarantiregistret för värme och kyla. Energimyndigheten övervakar även efterlevnaden av lagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund och syfte

Genom den föreslagna lagen föreskrivs det om ursprungsgarantier för förnybar energi. Det är fråga om en ny lag genom vilken bestämmelserna om ursprungsgarantier i direktivet om förnybar energi genomförs. Medlemsstaterna har gemensamt åtagit sig att se till att andelen förnybar energi av den slutliga energiförbrukningen är minst 32 procent i EU år 2030. Några bindande nationella mål har inte satts upp på EU-nivå, utan medlemsstaterna har ställt upp sina mål i den nationella klimat- och energiplanen i enlighet med förordningen om styrningen av energunionen. Finland har meddelat kommissionen att vårt mål är 51 procent.

Direktivet om förnybar energi innehåller en skyldighet för medlemsstaterna att bevilja ursprungsgarantier förutom för el också för gas, väte, värme och kyla som producerats med förnybar energi. Medlemsstaterna har dessutom prövningsrätt när det gäller att utvidga systemet med ursprungsgarantier till att omfatta också annan energiproduktion, såsom el som produceras med kärnkraft. Genom det aktuella förslaget utvidgas systemet med ursprungsgarantier på det sätt som förutsätts och möjliggörs i direktivet. Systemet utvidgas också till att omfatta kärnkraft. I förslaget anges dessutom registerförarna för ursprungsgarantiregistret: den systemansvariga stamnätsinnehavaren i fråga om el, den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren för gassystemet i fråga om gas och väte och Energimyndigheten i fråga om värme och kyla.

Genomförandetiden för det direktiv som ligger bakom förslaget gick ut den 30 juni 2021. Det var ursprungligen meningen att förslaget skulle behandlas i anknytning till tredje tilläggsbudgeten för 2021, men avsikten är nu att det ska ha samband med fjärde tilläggsbudgeten.

Ekonomiutskottet anser att lagförslaget fyller sitt syfte och att de föreslagna bestämmelserna i allt väsentligt är motiverade. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

De viktigaste förslagen

Enligt förslaget ska ursprungsgarantier beviljas för 1. energi som producerats från förnybara energikällor (el, gas, väte, värme och kyla), 2. el som producerats med högeffektiv kraftvärme, 3. spillvärme och spillkyla samt 4. el som producerats med kärnkraft. Bestämmelserna innehåller en allmän certifieringsskyldighet.

Idén med ursprungsgarantierna är att ge konsumenterna en garanti om att energi som säljs som förnybar har producerats med förnybara energikällor. Ursprungsgarantierna gör det möjligt för energianvändare att välja energins ursprung och ökar energianvändarnas tillit till påståenden om energins ursprung. Ursprungsgarantierna kan dock överföras separat från den fysiska energiöverföringen. Ett fungerande och tillförlitligt system med ursprungsgarantier främjar för sin del efterfrågan på förnybar energi och de positiva miljöeffekter som den medför. Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att systemet med ursprungsgarantier och den EU-reglering som ligger till grund för det utvecklas i en teknikneutral riktning som möjliggör en bred råvarubas och garanterar re-

Betänkande EkUB 30/2021 rd

surseffektiviteten. Systemet får inte bli ett faktiskt hinder för att exempelvis återvinna vissa avfallsmaterial.

Regleringens ekonomiska konsekvenser för verksamhetsutövarna varierar enligt energiform. När det gäller systemet med ursprungsgarantier för el kan ändringarna i bestämmelserna och samtidigt konsekvenserna av dem bedömas bli små. Däremot har förslaget betydande konsekvenser för verksamhetsutövarna när det gäller gas och väte samt värme och kyla, eftersom certifieringsskyldigheten i fortsättningen ska gälla också dem när de marknadsför eller säljer energi med definierat ursprung, med vissa specificerade undantag. Energimyndighetens utvidgade uppgifter kräver att myndighetens personalresurser utökas och att det elektroniska ursprungsgarantiregistret utvecklas.

I fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2021 inkluderas en anslagsökning för Energimyndighetens omkostnader för verkställandet av lagstiftningen om ursprungsgarantier för energi. Behovet av budgetfinansiering ska granskas på nytt efter 2022, när storleken på ursprungsgarantimarknaden med fog kan bedömas. I fråga om andra registerförare täcks kostnaderna med avgifter som betalas av aktörerna.

Grundlagsutskottets utlåtande

Grundlagsutskottet har lämnat utlåtande om propositionen (GrUU 33/2021 rd — RP 87/2021 rd). Grundlagsutskottet bedömer lagförslaget särskilt till den del det gäller uppgifter som registerförare för ursprungsgarantiregistret och avgifter i anslutning till ursprungsgarantier. Lagförslaget kan enligt grundlagsutskottet behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Grundlagsutskottet har dock i sitt utlåtande lyft fram behovet av att precisera regleringen i fråga om utbildningskraven på registerföraren och prissättningen av ursprungsgarantier.

Grundlagsutskottet har granskat uppdraget som registerförare enligt 124 § i grundlagen som överlåtelse av offentliga förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter till den del uppgifter som registerförare anförtros stamnätsinnehavaren och överföringsnätsinnehavaren. Utskottet har ansett att bestämmelserna i detta särskilda regleringssammanhang inte är problematiska med tanke på 124 § i grundlagen. Offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter bara om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Bestämmelsen understryker enligt motiveringen betydelsen av att de som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska vara utbildade för ändamålet och sakkunniga samt att de ska stå under tillräcklig offentlig tillsyn. Med tanke på detta har grundlagsutskottet ansett att den föreslagna regleringen bör kompletteras i fråga om de utbildnings- eller kompetenskrav som ställs på registerförarna. Ekonomiutskottet föreslår vissa kompletteringar på det sätt som anges närmare i detaljmotiven nedan.

Grundlagsutskottet har dessutom gjort en bedömning av den föreslagna regleringen i fråga om avgifter som hänför sig till ursprungsgarantier. Bestämmelser om de avgifter som tas ut för Energimyndighetens prestationer föreslås i lagens 39 § och bestämmelser om prissättning av tjänster i anslutning till ursprungsgarantier för el, gas och väte i dess 24 §. Bestämmelserna om Energimyndighetens avgifter har betydelse med avseende på 81 § 2 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet anser att det inte är helt korrekt att avgifterna för ursprungsgarantier i fråga om el, gas

Betänkande EkUB 30/2021 rd

och väte kopplas till en skälig vinst och i motiveringen också till den affärsrisk som är karaktäristisk för liknande affärsverksamhet, medan lagen om grunderna för avgifter till staten tillämpas på avgifterna för ursprungsgarantier för värme och kyla. Ekonomiutskottet föreslår med anledning av grundlagsutskottets utlåtande att regleringen preciseras på det sätt som presenteras nedan i detaljmotiveringen, så att förhållandet mellan priset på tjänsterna och kostnaderna för skötseln av uppgifterna plus strävan efter kostnadseffektivitet framgår.

Spillvärme från avfallsförbränning

Vid utfrågningen av sakkunniga har det framkommit ett behov av att bedöma hur den värme som uppkommer vid avfallsförbränning kommer att behandlas utifrån de föreslagna bestämmelserna. En del av remissinstanserna har ansett att den värme som uppstår vid avfallsförbränning bör behandlas som spillvärme i den föreslagna regleringen.

I inhemska avfallsförbränningsanläggningar är avfallsförbränning nära kopplad till återvinning av energi och värmen som avfallsförbränningen genererar ses inte som spillvärme, står det i specialmotiveringen till 2 § 6 punkten. Utifrån en utredning som ekonomiutskottet fått motsvarar den här principen också Europeiska kommissionens tolkning i frågan.

Ekonomiutskottet fäster uppmärksamhet vid att den här tolkningen av avfallsförbränning ingår i propositionsmotiven men att bestämmelsen trots det inte kategoriskt utesluter avfallsförbränningsanläggningar. Paragrafens ordalydelse motsvarar definitionerna i artikel 2.2.9 i RED II-direktivet.

Ekonomiutskottet instämmer i det som sägs i propositionen, att principen ska vara att avfallsförbränning vanligtvis har ett nära samband med energiåtervinning: anläggningarna för avfallsförbränning är hos oss i allt väsentligt avsedda att utgöra en del av energisystemet. Även i en tidigare utredning gjord av Teknologiska forskningscentralen VTT anses avfallsförbränning kunna jämföras med energiåtervinning och därmed inte utgöra något specialfall i fråga om rollen som spillvärme. Anläggningarna i fråga är i princip byggda så att den värme som uppstår vid avfallsförbränningen kan nyttjas så bra som möjligt.

För värme och kyla kan det beviljas endast en ursprungsgaranti per producerad energienhet. För värme kan således beviljas antingen en ursprungsgaranti för spillvärme eller en ursprungsgaranti för förnybar värme, och varken RED II-direktivet eller lagförslaget känner till möjligheten att definiera spillvärme som förnybar värme. Enligt dagens statistikföring är avfallsförbränningen inte utsläppsfri. Enligt den standardutsläppsfaktor som anges i Statistikcentralens bränsleklassificering består kommunalt avfall av 50 procent bioavfall, och resten av avfallet är fossilt. Enligt nuvarande praxis kan ursprungsgarantier för förnybar el beviljas inom systemet med ursprungsgarantier för el i enlighet med antagandena om andelen bioavfall, om det inte finns att tillgå närmare uppgifter om den biologiskt nedbrytbara andelen. Detta innebär samtidigt att mer exakta uppmätta data kan användas som grund för ursprungsgarantier, om sådana data finns att tillgå. Avfallsförbränningsanläggningarna omfattas dock inte av utsläppshandeln i Finland, dvs. det finns ingen skyldighet att fastställa andelen av CO₂-utsläppen.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

Ekonomiutskottet fäster uppmärksamhet vid att effekten av den tolkning som föreslås i motiveringen begränsas till att värmen inte kan säljas som spillvärme, om värmens ursprung inte har certifierats genom ursprungsgarantier. Fjärrvärmebolagen ska fortfarande ha möjlighet att sälja värme som producerats av avfallsförbränningsanläggningar som separat produkt utan certifiering med ursprungsgarantier. Även om den värme som anläggningen producerar inte kan betraktas som spillvärme i enlighet med lagförslaget, kan en ursprungsgaranti för förnybar värme beviljas för andelen bioavfall.

Ekonomiutskottet instämmer i huvudregeln för tolkningsprincipen enligt propositionen, men anser att den precisering som föreslås i motiveringen är för kategorisk och uteslutande i synnerhet till den del det är fråga om exempelvis bortskaffande av farligt avfall som inte lämpar sig för materialåtervinning. Ekonomiutskottet anser att bestämmelsen bör tolkas så att den energi som uppkommer vid förbränning av sådant farligt och enligt avfallshierarkin förbehandlat avfall som inte lämpar sig för återvinning ska kunna betraktas som spillvärme om den uppgift som styr avfallsförbränningen utgör behandling av avfallet i enlighet med avfallshierarkin och inte är fast kopplad till energiåtervinning. Enligt en utredning som utskottet fått kan värmeproducenten i sådana fall be Energimyndigheten bedöma om den värme som matas in i fjärrvärmenätet är spillvärme som skulle uppstå även i det fall att värmen inte återvanns i energiproduktionen. Då bedömer Energimyndigheten bland annat om värmen enligt definitionen av spillvärme uppstår som biprodukt och om den förflyktigas oanvänd ut i luften eller vattnet, om den inte leds till fjärrvärme- eller kylsystemet. Om kraven i definitionen uppfylls, ska den värmeenergi som uppstår som biprodukt till denna del kunna räknas som spillvärme.

DETALJMOTIVERING

20 §. Lämnande av uppgifter om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommer av energikällorna för el. Ekonomiutskottet föreslår att 3 mom. preciseras så att där konstateras att de specifika utsläppen av koldioxid från el med känt ursprung som härstammar från fossila energikällor kan anges antingen enligt de faktiska specifika koldioxidutsläppen eller residualmixen. I momentets första mening stryks hänvisningen till el som certifierats med ursprungsgaranti.

22§. Registerförarens uppgifter. Ekonomiutskottet föreslår att paragrafen får ett nytt 2 mom. Numreringen av de övriga momenten enligt propositionen ändras i enlighet med detta. Syftet med det nya 2 mom. är att säkerställa tillräcklig utbildning och kompetens hos den personal som har hand om registret. Den som för ett register över ursprungsgarantier för el, gas och väte ska se till att den personal som har hand om uppgifterna som registerförare har lämplig utbildning och tillräckligt djupgående sakkunskap om energiformen i fråga för uppgifterna som registerförare enligt denna lag.

24§. Prissättning av och villkor för registerförarens tjänster. Ekonomiutskottet föreslår att 1 mom. om prissättningen av tjänster i anslutning till beviljande och överföring av ursprungsgarantier preciseras med krav på kostnadssamband och kostnadseffektivitet. Prissättningen ska grunda sig på kostnaderna för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag. Registerföraren för

Betänkande EkUB 30/2021 rd

ursprungsgarantiregistret för el, gas och väte ska sträva efter kostnadseffektivitet i sin verksamhet.

40§. Ikraftträdande. Utskottet föreslår ändringar i paragrafen eftersom behandlingen av propositionen fördröjts och det behövs en tillräcklig övergångsperiod. Den tidpunkt som nämns i 3 mom. ändras till den 1 juli 2022. Den bestämmelse som det hänvisas till i 4 mom. tillämpas från och med den 1 juli 2022 i fråga om el som producerats med kärnkraft. Annan el än el från förnybara energikällor vars ursprung är känt kan antingen anges enligt det faktiska produktionssättet eller med hjälp av residualmixen fram till den 30 juni 2022. I 5 mom. konstateras att ursprungsgarantiregistret ska tas i bruk senast den 1 april 2022. Registerföraren ska bevilja ursprungsgarantier för energi som producerats efter det att lagen träder i kraft. För el som producerats före den 1 januari 2022 beviljas dock ursprungsgarantier i enlighet med den upphävda ursprungsgarantilagen för el. Övergångsbestämmelsen om verifiering enligt 6 mom. gäller till och med den 30 juni 2022.

41 §. Biogascertifikat. Paragrafens 1 mom. preciseras så att det i momentet konstateras att registerföraren för ursprungsgarantiregistret för gas inte får bevilja ursprungsgaranti för en förnybar gas som har beviljats biogascertifikat. Registerföraren för ursprungsgarantiregistret för gas får vid ikraftträdandet av lagen eller därefter efter anmälan av en innehavare av ett biogascertifikat dock ändra ett biogascertifikat som registrerats i biogascertifikatregistret till en ursprungsgaranti för gas enligt 8 §. Anmälan ska göras senast den 31 maj 2021.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 87/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ursprungsgarantier för energi

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om ursprungsgarantier för el, gas, väte, värme och kyla samt om certifiering av ursprunget för energi genom ursprungsgarantier. Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om angivande av ursprunget för el.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *ursprungsgaranti* ett elektroniskt dokument som utgör bevis för att en viss andel eller mängd energi har producerats med förnybara energikällor, kärnkraft eller högeffektiv kraftvärme eller av spillvärme eller spillkyla,
- 2) *förnybara energikällor* energi från förnybara, icke-fossila energikällor, dvs. vindenergi, solenergi, geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft samt biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas,
- 3) *förnybar gas* biogas och gas som produceras med förnybara energikällor, med undantag för väte,
- 4) *el som producerats med förnybara energikällor* el som producerats i kraftverk där enbart förnybara energikällor används samt den andel av elen som producerats från förnybara energikällor i kraftverk där både förnybara och andra energikällor används,
- 5) *värme och kyla som producerats med förnybara energikällor* värme och kyla som producerats i energiproduktionsanläggningar där enbart förnybara energikällor används samt den andel av värmen och kylan som producerats från förnybara energikällor i energiproduktionsanläggningar där både förnybara och andra energikällor används,
- 6) *spillvärme* oundviklig värme som genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som förflyktigas oanvänd i luft el-

Betänkande EkUB 30/2021 rd

ler vatten om det inte finns tillgång till ett fjärrvärme- eller fjärrkylsystem, detta om en kraftvärmeprocess har använts eller kommer att användas eller om kraftvärmeproduktion inte är möjlig,

7) *spillkyla* oundviklig kyla som genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som förflyktigas oanvänd i luft eller vatten om det inte finns tillgång till ett fjärrvärme- eller fjärrkylsystem, detta om en kraftvärmeprocess har använts eller kommer att användas eller om kraftvärmeproduktion inte är möjlig,

8) *kraftvärme* samtidig framställning i en och samma process av värmeenergi och elenergi eller mekanisk energi,

9) *högeffektiv kraftvärme* kraftvärme som uppfyller kriterierna enligt bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG,

10) *el som producerats med högeffektiv kraftvärme* sådan el som framställts i en process i samband med produktion av nyttiggjord värme och som beräknats i enlighet med de metoder som anges i bilaga I till det i punkt 9 nämnda direktivet,

11) *apparater för egen förbrukning* sådana anordningar och aggregat som behövs i ett kraftverk för att producera el eller el och värme och för att upprätthålla produktionsberedskapen, eller för att undanröja eller minska de miljöolägenheter som kraftverket orsakar, och om vilka det föreskrivs i bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 § i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen (1260/1996),

12) *värme för eget bruk* värme som endast används för en sådan anläggnings behov som producerar värme och el eller endast värme, såsom uppvärmning av byggnader relaterade till värmeproduktion, föruppvärmning av en produktionsanläggning, behandling, torkning och uppvärmning av bränsle, för annan värmeproduktion och upprätthållande av produktionsberedskap samt produktionsanläggningens värmesvinn,

13) *residualmix för el* medlemsstatens totala årliga energimix vid elproduktionen, med undantag för den del som omfattas av annullerade ursprungsgarantier,

14) *elförbrukare* slutförbrukare av el samt fysiska eller juridiska personer som levererar el endast till andra bolag inom samma koncern eller inom en fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp via ett internt nät,

15) *slutförbrukare av el* en kund som köper el för eget bruk,

16) *gasförbrukare* slutförbrukare av gas samt fysiska eller juridiska personer som levererar gas endast till andra bolag inom samma koncern eller inom en fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp via ett internt nät,

17) *väteförbrukare* en kund som köper väte för eget bruk samt fysiska eller juridiska personer som levererar väte endast till andra bolag inom samma koncern eller inom en fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp via ett internt nät,

18) *förbrukare av värme och kyla* en slutförbrukare av värme och kyla samt en slutkund av värme och kyla,

19) *energiförsäljare* leverantör av el, gas, väte, värme och kyla,

20) *bedömningsorgan* en av tillsynsmyndigheten godkänd sammanslutning som är verksam inom EES-området och uppfyller kraven för bedömningsorgan enligt 25 § 1 mom.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

3 §

Ursprungsgarantier för energi

Registerföraren för det ursprungsgarantiregister för el som avses i 21 § 1 mom. får bevilja ursprungsgarantier för el som producerats med förnybara energikällor och kärnkraft samt för el som producerats med högeffektiv kraftvärme. Om elen produceras med högeffektiv kraftvärme genom att använda förnybara energikällor beviljar registerföraren för ursprungsgarantiregistret för el för den producerade elen endast ursprungsgaranti för förnybar el. Ursprungsgaranti för el får inte beviljas för energi som förbrukas i kraftverkets apparater för egen förbrukning.

Registerföraren för det ursprungsgarantiregister för gas som avses i 21 § 2 mom. får bevilja ursprungsgaranti för förnybar gas. Ursprungsgaranti för gas får inte beviljas för förnybar gas som förbrukas i produktionsprocessen av förnybar gas.

Registerföraren för det ursprungsgarantiregister för väte som avses i 21 § 3 mom. får bevilja ursprungsgaranti för väte som producerats med förnybara energikällor.

Registerföraren för det ursprungsgarantiregister för värme och kyla som avses i 21 § 4 mom. får bevilja ursprungsgaranti för värme och kyla som producerats med förnybara energikällor. Registerföraren för ursprungsgarantiregistret för värme och kyla får dessutom bevilja ursprungsgaranti för spillvärme och spillkyla. Ursprungsgarantier för värme och kyla får inte beviljas för värme för eget bruk.

4 §

Uppgifter i en ursprungsgaranti

En ursprungsgaranti ska innehålla information om produktionssätt och energikällor samt ett omnämnande av produktionstidpunkt och produktionsplats för den energi som beviljats ursprungsgaranti. En ursprungsgaranti som beviljats för el som producerats med högeffektiv kraftvärme med förnybara energikällor ska dessutom ange användning av högeffektiv kraftvärme.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i en ursprungsgaranti får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Standardenhet och giltighetstid för ursprungsgarantier

Den standardenhet som ska användas för ursprungsgarantier är en megawattimme. Endast en enda ursprungsgaranti för energi får beviljas för varje energienhet som produceras.

En ursprungsgaranti är giltig i 12 månader från den sista dagen för produktion av den energi som avses i ursprungsgarantin.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

6 §

Residualmix för el

Tillsynsmyndigheten ska beräkna elens residualmix för en period av ett kalenderår och publicera den årligen före utgången av juni det följande året. När residualmixen beräknas ska det säkerställas att energienheter som producerats med förnybara energikällor samt energienheter som producerats med kärnkraft beaktas endast en gång.

Tillsynsmyndigheten ska meddela sådana för beräkningen av residualmixen behövliga föreskrifter för registerföraren för ursprungsgarantiregistret för el och elförsäljarna som gäller de tidsfrister som ska iakttas vid hänförande av använda ursprungsgarantier till ett visst kalenderår samt vid lämnande av uppgifter om detta till tillsynsmyndigheten.

Elförsäljare, elproducenter och elförbrukare ska i de situationer som föreskrivs i 7 § och elförsäljare i de situationer som föreskrivs i 19 och 20 § använda den senaste residualmixen senast tre månader efter att den publicerades.

Närmare bestämmelser om beräkningen av residualmixen för el får utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 kap.

Certifiering av energins ursprung

7 §

Skyldighet att certifiera ursprunget för el med ursprungsgaranti

En elförsäljare som säljer el som producerats med förnybara energikällor eller kärnkraft till elförbrukare ska certifiera ursprunget för den el som producerats med förnybara energikällor och kärnkraft. Mängden såld el som producerats med förnybara energikällor och kärnkraft, eller andelen sådan el av den mängd el som sålts, certifieras senast vid en tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer med ett motsvarande antal ursprungsgarantier som annullerats enligt 12 §.

En elproducent som i annan affärsverksamhet än affärsverksamhet i anslutning till försäljning av el lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget för den el som producenten använder, ska certifiera ursprunget för el som producerats med förnybara energikällor och kärnkraft i enlighet med 1 mom.

En elförbrukare som i sin marknadsföring anger att den el som används har producerats med förnybara energikällor eller kärnkraft, ska certifiera elens ursprung i enlighet med 1 mom. eller på något annat sätt kunna visa att den el som använts har certifierats i enlighet med 1 mom. En elförbrukare som producerar el för eget bruk med förnybara energikällor i en elproduktionsanläggning eller i flera produktionsanläggningar som bildar ett kraftverk med en nominell effekt på under en megavoltampere och som i sin marknadsföring anger att den el som används har producerats med förnybara energikällor, behöver inte certifiera ursprunget för den el som använts och producerats för eget bruk med motsvarande mängd annullerade ursprungsgarantier, om ursprungsgarantier inte har ansökts för elen.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

8 §

Skyldighet att certifiera ursprunget för gas med ursprungsgaranti

En gasförsäljare som säljer förnybar gas till gasförbrukare ska certifiera ursprunget för den sålda gasen. Mängden förnybar gas som sålts, eller andelen förnybar gas av den sålda gasen, certifieras senast vid en tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer med motsvarande mängd ursprungsgarantier som annullerats enligt 12 §. Gasens förnybara ursprung behöver dock inte certifieras med ursprungsgarantier, om gasen levereras för förbrukning via en gasledning som inte är en del av ett sådant naturgasnät som omfattas av ett i 2 kap. i naturgasmarknadslagen (587/2017) avsett tillstånd och ursprungsgarantier inte har ansökts för gasen. Gasens förnybara ursprung behöver inte heller certifieras med ursprungsgarantier i situationer där gasen används inom samma fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp där gasen har producerats och ursprungsgarantier inte har ansökts för gasen.

En gasproducent som i annan affärsverksamhet än affärsverksamhet i anslutning till försäljning av gas lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget för den gas som producenten använder ska certifiera ursprunget för förnybar gas i enlighet med 1 mom.

En gasförbrukare som i sin marknadsföring anger att den använder förnybar gas ska certifiera ursprunget för den förnybara gasen i enlighet med 1 mom. eller på något annat sätt kunna visa att den gas som använts har certifierats i enlighet med 1 mom.

9 §

Skyldighet att certifiera ursprunget för väte med ursprungsgarantier

En väteförsäljare som säljer förnybart väte till väteförbrukare ska certifiera ursprunget för det väte som sålts. Mängden förnybart väte som sålts, eller andelen sådant väte av det sålda vätet, certifieras senast vid en tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer med motsvarande mängd ursprungsgarantier som annullerats enligt 12 §. Vätets förnybara ursprung behöver dock inte certifieras med ursprungsgarantier, om vätet levereras för förbrukning via en gasledning som inte är en del av ett sådant naturgasnät som omfattas av ett i 2 kap. i naturgasmarknadslagen avsett tillstånd och ursprungsgarantier inte har ansökts för vätet. Vätets förnybara ursprung behöver inte heller certifieras med ursprungsgarantier i situationer där vätet används inom samma fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp där vätet har producerats och ursprungsgarantier inte har ansökts för vätet i fråga.

En väteproducent som i annan affärsverksamhet än affärsverksamhet i anslutning till försäljning av väte lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget för det väte som producenten använder ska certifiera ursprunget för det förnybara vätet i enlighet med 1 mom.

En väteförbrukare som i sin marknadsföring anger att den använder förnybart väte ska certifiera ursprunget för väte i enlighet med 1 mom. eller på något annat sätt kunna visa att det väte som använts har certifierats i enlighet med 1 mom.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

10 §

Skyldighet att certifiera ursprunget för värme och kyla med ursprungsgaranti

En försäljare av värme och kyla som till förbrukare av värme och kyla säljer värme eller kyla som producerats med förnybara energikällor eller spillvärme eller spillkyla ska certifiera ursprunget för energin. Mängden såld värme och kyla som producerats med förnybara energikällor samt spillvärme och spillkyla eller andelen sådan värme och kyla eller spillvärme och spillkyla av den mängd som sålts, certifieras senast vid en tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer med motsvarande antal ursprungsgarantier som annullerats enligt 12 §.

Ursprunget för energi som producerats med förnybara energikällor eller sålts som spillvärme eller spillkyla behöver dock inte certifieras med ursprungsgarantier om överföringen av värme och kyla till förbrukning tekniskt sker så att ursprunget för värmen eller kylan inte är oklar, och ursprungsgarantier inte har ansökts för värmen eller kylan. Dessutom krävs det att energiinnehållet i de fossila bränslen som används av en produktionsanläggning som använder förnybara energikällor vid underhålls- och uppstartsituationer under ett kalenderår uppgår till högst 4 procent av summan av energiinnehållet i de bränslen som använts i anläggningen.

En producent av värme och kyla som i annan affärsverksamhet än affärsverksamhet i anslutning till försäljning av värme och kyla lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget för den värme eller kyla som producenten använder ska certifiera ursprunget för energin från förnybara energikällor samt från spillvärmen och spillkylan i enlighet med 1 mom.

En förbrukare av värme och kyla som i sin marknadsföring anger att den värme eller kyla som den använder har producerats med förnybara energikällor eller är spillvärme eller spillkyla ska certifiera ursprunget för energin från förnybara energikällor samt för spillvärmen och spillkylan eller på något annat sätt kunna visa att den värme eller kyla som använts har certifierats i enlighet med 1 mom.

11 §

Beviljande av ursprungsgaranti

Den i 21 § avsedda registerföraren ska bevilja ursprungsgaranti för energiformer enligt 3 §, om

- 1) energins produktionssätt har verifierats i enlighet med denna lag, och
- 2) energiproduktionsanläggningens innehavare har lämnat de uppgifter som krävs för beviljande av ursprungsgaranti till registerföraren.

Ursprungsgaranti beviljas en gång per kalendermånad på grundval av den mängd energi som produceras. Om produktionsmängden under en kalendermånad understiger en megawattimme beviljas ursprungsgarantin den kalendermånad under vilken den sammanlagda mängden producerad energi uppgår till en megawattimme.

Närmare bestämmelser om beviljande av ursprungsgaranti får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

12 §

Annullering av ursprungsgaranti

En energiförsäljare och energiförbrukare som med ursprungsgaranti certifierar ursprunget för den energi de använder, ska utan ogrundat dröjsmål skriftligen eller på något annat sätt som registerföraren godkänner underrätta registerföraren, eller någon annan aktör som denne anvisar, om användningen av en ursprungsgaranti för ett ändamål enligt 7–10 §. Registerföraren ska annullera ursprungsgarantin genast när registerföraren fått kännedom om att garantin använts.

Närmare bestämmelser om annullering av ursprungsgaranti får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Ogiltigförklarande av ursprungsgaranti

En registerförare ska på eget initiativ genast ogiltigförklara en ursprungsgaranti om den inte har använts inom 12 månader från den sista produktionsdagen för den energi som avses i ursprungsgarantin.

Närmare bestämmelser om ogiltigförklarande av ursprungsgaranti får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Verifiering av en energiproduktionsanläggnings produktionssätt och energikällor

Ett bedömningsorgan ska verifiera en energiproduktionsanläggnings produktionssätt och energikällor (*verifieringsintyg*) innan ursprungsgarantier kan beviljas för den energi som produktionsanläggningen producerar. Ett verifieringsintyg som bedömningsorganet utfärdar ska även innehålla en bekräftelse på att den energi som energiproduktionsanläggningen producerar uppfyller villkoren för beviljande av ursprungsgaranti.

Verifieringsintyget ska gälla för viss tid. Innehavaren av en energiproduktionsanläggning ska se till att verifieringsintyget förnyas under dess giltighetstid om de tekniska egenskaperna för produktionsanläggningens produktionssätt eller energikällorna den använder förändras med avseende på tidigare verifiering på ett sätt som inverkar eller kan inverka på beviljande av ursprungsgarantier för den energi som produktionsanläggningen producerar.

Närmare bestämmelser om verifiering, om de uppgifter som ska ingå i ett verifieringsintyg och om giltighetstid för ett verifieringsintyg får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas att annan verifiering likställs med den verifiering som avses i 1 mom.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

15 §

Anmälan om en energiproduktionsanläggnings produktionssätt och energikällor

Energiproduktionsanläggningens innehavare ska till registerföraren lämna uppgifter om det produktionssätt och de energikällor som produktionsanläggningen använt för att producera den energimängd som ursprungsgarantin avser.

Närmare bestämmelser om det förfarande för lämnande av uppgifter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 kap.

Erkännande av ursprungsgarantier

16 §

Erkännande av ursprungsgarantier som beviljats inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Ursprungsgarantier som i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i en EES-stat beviljats för förnybar energi, el som producerats med kärnkraft, spillvärme och spillkyla i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor ska erkännas för de användningsändamål som avses i 7–10 och 19 §. En ovan avsedd ursprungsgaranti behöver dock inte erkännas, om det föreligger grundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet.

Arbets- och näringsministeriet kan på särskild begäran besluta om Finland erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. från en viss EU- eller EES-stat för att användas för ett syfte enligt 7–10 och 19 §. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en vägran om erkännande och skälen till vägran. Om tillsynsmyndigheten eller en registerförare anser att erkännande av en viss EU- eller EES-stats ursprungsgarantier ska vägras, ska tillsynsmyndigheten eller registerföraren underrätta arbets- och näringsministeriet om det.

17 §

Erkännande av ursprungsgarantier som beviljats inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för el som producerats med högeffektiv kraftvärme

Ursprungsgarantier som en annan EU- eller EES-stat har beviljat för el som producerats med högeffektiv kraftvärme ska erkännas som bevis på omständigheter enligt 3 § 1 mom. och 4 §. En ovan avsedd ursprungsgaranti behöver dock inte erkännas, om det föreligger grundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet.

Arbets- och näringsministeriet kan på särskild begäran besluta om Finland erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. från en viss EU- eller EES-stat. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en vägran om erkännande och skälen till vägran. Om tillsynsmyndigheten eller en registerförare anser att erkännande av en viss EU- eller EES-stats ursprungsgarantier

Betänkande EkUB 30/2021 rd

ska vägras, ska tillsynsmyndigheten eller registerföraren underrätta arbets- och näringsministeriet om det.

18 §

Erkännande av ursprungsgarantier som beviljats för förnybar energi i ett tredjeland

Ursprungsgarantier som beviljats i ett tredjeland för energi som producerats med förnybara energikällor ska erkännas för användningsändamål enligt 7–10 och 19 §, om Europeiska unionen har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier med tredjelandet i fråga och energin importeras eller exporteras direkt från det tredjelandet. En ovan avsedd ursprungsgaranti behöver dock inte erkännas, om det föreligger grundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet.

Arbets- och näringsministeriet kan på särskild begäran besluta om Finland erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. från ett visst tredjeland för att användas för ett syfte enligt 7–10 och 19 §. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en vägran om erkännande och skälen till vägran. Om tillsynsmyndigheten eller en registerförare anser att verifieringen av ett visst tredjelandets ursprungsgarantier ska vägras, ska tillsynsmyndigheten eller registerföraren underrätta arbets- och näringsministeriet om det.

4 kap.

Bestämmelser som gäller elförsäljare

19 §

Skyldighet att ange elens ursprung

En elförsäljare ska minst en gång om året i de elfakturor som ges till slutförbrukarna av el ange varje energikällas andel av den el som slutförbrukaren köpt i enlighet med ett elförsäljningsavtal. Informationen ska i övrigt hållas lättillgänglig för slutförbrukarna av el på elförsäljarens webbplats eller på något annat motsvarande sätt som tydligt visas för slutförbrukarna i fakturorna eller deras bilagor.

I fakturorna eller deras bilagor ska anges varje energikällas andel av det totala utbudet av energikällor för den el som elförsäljaren sålt i Finland under föregående år på ett begripligt och enkelt jämförbart sätt. Informationen kan även lämnas på elförsäljarens webbplats eller på något annat motsvarande sätt som är lättillgängligt för slutförbrukarna av el, om det tydligt framgår av fakturorna eller deras bilagor var informationen finns tillgänglig. Informationen i fråga ska också lämnas för den el som säljs inom Europeiska unionen, om elförsäljaren är verksam i fler än en medlemsstat.

Andelen av de energikällor som avses i 1 och 2 mom. ska delas upp med minst följande exakt-
het:

- 1) förnybara energikällor,
- 2) kärnkraft,
- 3) fossila bränslen.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

I den uppdelning enligt energikällor som elförsäljaren angett för elförbrukarna ska alla anskaffningskällor inbegripas både i fråga om den el som sålts till elförbrukare och den el som sålts till elförsäljare, med undantag av den balanskraft som balanskraftsenheten har levererat.

Andelen el som certifierats genom ursprungsgarantier såsom producerad från förnybara energikällor eller kärnkraft ska i fördelningen på motsvarande sätt enligt energikällor anges som el från förnybara energikällor eller kärnkraft. Med avseende på el med känt ursprung som inte härstammar från förnybara energikällor eller kärnkraft kan anges i fördelningen antingen enligt faktiskt produktionssätt eller med hjälp av residualmixen som Energimyndigheten publicerar. Andelen el som producerats med förnybara energikällor eller kärnkraft som inte har certifierats med ursprungsgarantier samt andelen el för vilken ursprunget på energikällan är okänd ska anges med hjälp av residualmixen som Energimyndigheten publicerar.

20 §

Lämnande av uppgifter om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommer av energikällorna för el

En elförsäljare ska minst en gång om året i elfakturan eller i bilagor till den lämna uppgifter om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommit av de energikällor som använts för produktion av den el som elförsäljaren sålt under det föregående året. Informationen kan även lämnas på elförsäljarens webbplats eller på något annat motsvarande sätt som är lättillgängligt för slutförbrukarna av el, om det tydligt framgår av fakturorna eller deras bilagor var informationen i fråga finns tillgänglig.

I informationen enligt 1 mom. ska i fråga om de energikällor som använts för produktion av den el som en elförsäljare sålt under det föregående kalenderåret anges:

- 1) de specifika utsläppen av koldioxid i gram per kilowattimme,
- 2) mängden använt kärnbränsle i förhållande till den totala mängd el som sålts angiven i miligram per kilowattimme.

Vid angivande av specifika utsläpp av koldioxid ~~för el vars ursprung är certifierat med ursprungsgaranti~~ ska nämnas de utsläppsfaktorer per energikälla och produktionssätt som har använts vid beräkningen av de specifika utsläppen samt metoden för uppdelning av utsläppen vid kombinerad produktion av el och värme. Uppgiften om mängden använt kärnbränsle kan antingen grunda sig på elförsäljarens elanskaffning eller på de uppgifter som använts och publicerats i tillsynsmyndighetens senaste beräkning av residualmixen. I fråga om el vars ursprung inte har certifierats med ursprungsgarantier används för angivande av mängden koldioxidutsläpp och använt kärnbränsle uppgifterna i den residualmix som beräknats av tillsynsmyndigheten. De specifika utsläppen av koldioxid från el med känt ursprung som härstammar från fossila energikällor kan dock anges antingen enligt de faktiska specifika koldioxidutsläppen eller residualmixen.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

5 kap.

Registerförare och bedömningsorgan

21 §

Registerförare

Den stamnätsinnehavare som Energimyndigheten enligt 8 § i elmarknadslagen (588/2013) förordnat till systemansvarig stamnätsinnehavare är registerförare för ursprungsgarantiregistret för el.

Den överföringsnätsinnehavare som Energimyndigheten enligt 8 § i naturgasmarknadslagen förordnat till systemansvarig överföringsnätsinnehavare för naturgassystemet är registerförare för ursprungsgarantiregistret för gas.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren för det naturgassystem som avses i 2 mom. är registerförare för ursprungsgarantiregistret för väte.

Energimyndigheten är registerförare för ursprungsgarantiregistret för värme och kyla.

22 §

Registerförarens uppgifter

Registerföraren har till uppgift att bevilja, överföra, annullera och ogiltigförklara ursprungsgarantier för energi på ett sätt som är jämlikt och icke-diskriminerande för parterna på energimarknaden. Beviljande, överföring, annullering och ogiltigförklarande av ursprungsgarantier ska ordnas så att ursprungsgarantierna är korrekta, tillförlitliga och omöjliga att förfälska och de krav som ställs på beviljande, överföring, annullering och ogiltigförklarande av ursprungsgarantier ska uppfylla standarden CEN-EN 16325. Registerföraren ska i den utsträckning det behövs för en tillbörlig skötsel av uppgifterna följa branschens utveckling nationellt och internationellt samt delta i det europeiska samarbetet kring utvecklandet av ursprungsgarantisystemet.

Registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte ska se till att den personal som sköter uppgifterna som registerförare har lämplig utbildning och tillräckligt djupgående sakkunskap om den berörda energiformen för uppgifterna som registerförare enligt denna lag.

Registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte ska underrätta tillsynsmyndigheten om registerföraren misstänker att en innehavare av en energiproduktionsanläggning eller någon annan användare av registret har brutit mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den.

Registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte får anförtro skötseln av uppgiften åt ett helägt dotterbolag. Vad som i denna lag föreskrivs om registerföraren tillämpas även på dotterbolaget när det sköter registerförarens uppgifter. Registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte kan helt eller delvis skaffa de tjänster som behövs för skötseln av uppgifterna från en sådan tjänsteproducent som är registerförarens avtalspartner. Registerföraren ansvarar för en tillbörlig skötsel av uppdraget.

Närmare bestämmelser om registerförarens uppgifter enligt 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

23 §

Krav som gäller registren

Ett ursprungsgarantiregister ska vara elektroniskt. Registrets egenskaper ska stödja en tillbörlig skötsel av registerförarens uppgifter.

Närmare bestämmelser om kraven för ursprungsgarantiregistren och för beviljande, överföring, annullering och ogiltigförklarande av ursprungsgarantier i registren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Prissättning av och villkor för registerförarens tjänster

Prissättningen av tjänster i anslutning till beviljande och överföring av ursprungsgarantier för el, gas och väte ska vara skälig och den ska grunda sig på kostnaderna för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag. Registerföraren för ursprungsgarantiregistret för el, gas och väte ska sträva efter kostnadseffektivitet i sin verksamhet. Med tjänsteavgifterna kan täckas de skäliga kostnader som uppstår för registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte vid fullgörandet av de skyldigheter som följer av denna lag samt en skälig vinst för skötseln av tjänsten.

I villkoren för registerförarens tjänster ska hänsyn tas till mindre producenters möjligheter att utnyttja ursprungsgarantisystemet.

Någon separat avgift får inte tas ut för annullering och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier. Priserna och villkoren för tjänsterna ska publiceras på registerförarens webbplats.

Närmare bestämmelser om villkoren för registerförarens tjänster får utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om prissättningen av tjänster som tillhandahålls av registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Krav som gäller bedömningsorgan samt godkännande av bedömningsorgan

Ett bedömningsorgan ska uppfylla följande krav:

1) organet ska vara oberoende i funktionellt och ekonomiskt hänseende när det sköter uppgifter som bedömningsorgan enligt denna lag,

2) organets personal ska ha en god teknisk och yrkesmässig utbildning samt tillräckligt omfattande erfarenhet med tanke på uppgifterna som bedömningsorgan enligt denna lag, och

3) organet ska använda en tillförlitlig metod med vars hjälp överensstämmelsen med kraven på energins ursprung säkerställs, samt behöriga anvisningar för verksamheten och uppföljningen av den.

Tillsynsmyndigheten ska godkänna en sammanslutning som uppfyller kraven som ett i denna lag avsett bedömningsorgan. I beslutet om godkännande fastställs bedömningsorganets kompetensområde samt meddelas de bestämmelser om bedömningsorganets verksamhet som behövs för att trygga allmänna och enskilda intressen. Godkännandet kan av särskilda skäl meddelas för viss tid.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

Närmare bestämmelser om kraven för bedömningsorgan enligt 1 mom. och om godkännande av bedömningsorgan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 §

Ändring och återkallande av godkännande av bedömningsorgan

Ett bedömningsorgan ska underrätta tillsynsmyndigheten om sådana förändringar i verksamheten som har verkningar för hur kraven enligt 25 § 1 mom. uppfylls.

Tillsynsmyndigheten kan ändra en bestämmelse i ett beslut om godkännande, om det är behövt för att säkerställa att bedömningsorganets uppgifter utförs på ett behörigt sätt. Ett ärende som gäller ändring av en bestämmelse kan även inledas på ansökan av bedömningsorganet.

Om ett bedömningsorgan väsentligen handlar i strid med denna lag, bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller bestämmelserna i beslutet om godkännande, eller inte uppfyller kraven för godkännande enligt 25 § 1 mom., kan tillsynsmyndigheten ge bedömningsorganet en anmärkning eller en varning.

Tillsynsmyndigheten kan återkalla ett godkännande av ett bedömningsorgan, om

1) det i ansökan har lämnats felaktiga eller bristfälliga uppgifter som i väsentlig grad har påverkat godkännandet av organet,

2) bedömningsorganet inte längre uppfyller villkoren för godkännande eller bedömningsorganet på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot en bestämmelse i beslutet och trots anmärkningar och varningar inte har rättat till bristerna i verksamheten.

Tillsynsmyndigheten ska återkalla godkännandet av bedömningsorganet, om bedömningsorganet ansöker om det.

27 §

Bedömningsorganens uppgifter

Ett bedömningsorgan ska utföra verifiering som avses i 14 § samt utfärda verifieringsintyg.

Ett bedömningsorgan ska underrätta tillsynsmyndigheten om de misstänker att en innehavare av energiproduktionsanläggning eller någon annan användare av registret har brutit mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

28 §

Tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på personer som är anställda hos en registerförare för ett ursprungsgarantiregister för el, gas och väte samt hos ett bedömningsorgan, när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Betänkande EkUB 30/2021 rd

6 kap.

Tillsyn

29 §

Tillsynsmyndighet

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet enligt denna lag och övervakar efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt fullgör sina övriga uppgifter enligt denna lag.

Trots vad som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den övervakar konsumentombudsmannen med stöd av konsumentskyddslagen (38/1978) marknadsföringens lagenlighet när el, gas, väte, värme eller kyla marknadsförs för konsumenterna.

30 §

Metoder och villkor som fastställs av tillsynsmyndigheten

Tillsynsmyndigheten ska genom sitt beslut fastställa följande metoder och villkor som ska iakttas av registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte, innan metoderna och villkoren tas i bruk:

1) metoder för att bestämma en skälig vinst för tjänster i samband med beviljande och överföring av ursprungsgarantier samt metoder för bestämmande av avgifter för beviljande och överföring av ursprungsgarantier,

2) villkor för tjänster i samband med beviljande och överföring av ursprungsgarantier.

Beslut om fastställande ska baseras på de grunder för tjänstevillkoren och prissättningen av tjänsterna som föreskrivs i 24 §.

31 §

Tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter

För tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de bestämmelser som utfärdats med stöd av den har tillsynsmyndigheten rätt att av en energiförsäljare få nödvändiga uppgifter om

- 1) mängderna såld energi,
- 2) andelen såld energi som certifierats som förnybar energi, som el som producerats med kärnkraft eller som spillvärme eller spillkyla,
- 3) annullerade ursprungsgarantier,
- 4) de data som använts vid beräkningen av energimixen.

Tillsynsmyndigheten har dessutom rätt att för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de bestämmelser som utfärdats med stöd av den få nödvändiga uppgifter av elförsäljaren om sådana fakturor och bilagorna till dem som hänför sig till uppfyllandet av skyldigheterna enligt 19 och 20 §.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

För tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de bestämmelser som utfärdats med stöd av den har tillsynsmyndigheten rätt att av en innehavare av energiproduktionsanläggning som ansökt om eller beviljats ursprungsgaranti för energi få nödvändiga uppgifter om

- 1) produktionsanläggningens produktionssätt,
- 2) de energikällor produktionsanläggningen använder och den energimängd den producerar.

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte samt av ett bedömningsorgan få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om en registerförare anförtrott skötseln av uppgiften åt ett helägt dotterbolag enligt 22 § 3 mom., gäller tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter enligt detta moment också det helägda dotterbolaget.

32 §

Tillsynsmyndighetens inspektionsrätt

Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till utrymmen som energiförsäljare, innehavare av energiproduktionsanläggningar, registerförare för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte och bedömningsorgan har i sin besittning, om det behövs för den tillsyn som avses i denna lag, samt göra inspektioner i utrymmena och vidta andra åtgärder som tillsynen förutsätter. Vid inspektionen ska bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Tillsynsåtgärder får utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur endast om det finns anledning att misstänka att ett brott enligt 16 kap. 8 §, 30 kap. 1 § eller 33 kap. 1 § i strafflagen (39/1889) har begåtts och inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektionen.

Den som är föremål för en inspektion ska bistå tillsynsmyndigheten vid inspektionen.

Vid en inspektion har tillsynsmyndigheten rätt att omhänderta dokument samt övrigt material från en energiförsäljare, en energiproduktionsanläggningsinnehavare, en registerförare för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte samt från ett bedömningsorgan, om det är nödvändigt för att syftet med inspektionen ska nås. Materialet ska återlämnas så snart det inte längre behövs för inspektionen.

33 §

Åtgärder vid överträdelse eller försummelse

Tillsynsmyndigheten kan

1) förbjuda den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den att fortsätta med eller upprepa det förfarande som strider mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den,

2) förelägga den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den att fullgöra sina skyldigheter eller att på något annat sätt rätta sina överträdelser eller försummelser.

Tillsynsmyndigheten kan förena sitt förbud eller sitt föreläggande enligt denna lag med vite eller med hot om tvångutförande eller avbrytande. Bestämmelser om vite samt om hot om tvångsförförande eller avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

Betänkande EkUB 30/2021 rd

7 kap.

Särskilda bestämmelser

34 §

Styrning och uppföljning

Den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av genomförandet av denna lag hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

35 §

Bevarande av uppgifter

Energiförsäljaren ska se till att tillförlitligheten av de uppgifter som avses i 31 § 1 och 2 mom. kan säkerställas i sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Energiproduktionsanläggningens innehavare ska se till att tillförlitligheten av de uppgifter som avses i 31 § 3 mom. kan säkerställas i sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Registerförarna ska se till att tillförlitligheten av de uppgifter som avser beviljande, överföring, annullering och ogiltigförklarande av ursprungsgarantier kan säkerställas i sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Bedömningsorganen ska se till att tillförlitligheten av de uppgifter som är väsentliga med tanke på utförandet av uppgifterna enligt 27 § kan säkerställas i sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

36 §

Sökande av ändring i beslut av arbets- och näringsministeriet och tillsynsmyndigheten

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

37 §

Sökande av ändring i beslut av registerförare och bedömningsorganet

Omrövning får begäras av ett beslut som en registerförare eller ett bedömningsorgan har fattat med stöd av denna lag. Bestämmelser om begäran av omrövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Betänkande EkUB 30/2021 rd

38 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut som tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av 33 § 1 och 2 mom. ska iakttas även om det överklagas, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

39 §

Avgifter

Bestämmelser om de allmänna grunderna för när Energimyndighetens prestationer enligt denna lag ska vara avgiftsbelagda, om de allmänna grunderna för storleken på avgifterna samt om de övriga grunderna för avgifterna finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Trots vad som föreskrivs i 6 § i 1 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten får avgifter som hänför sig till ursprungsgarantiregistret för värme och kyla fastställas till ett lägre belopp än prestationens självkostnadsvärde.

Energimyndighetens avgifter enligt denna lag är direkt utsökningsbara. Bestämmelser om in-
drivning av direkt utsökningsbara avgifter finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

8 kap.

Ikraftträdande

40 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003).

Skyldigheten enligt 7 § i denna lag att certifiera ursprunget för el som producerats med kärnkraft samt 8–10 § i denna lag tillämpas dock först från den 1 juli 2022.

Dessutom tillämpas 19 § 5 mom. i denna lag vid angivande av el som producerats med kärnkraft först från den 1 juli 2022. Annan el än el från förnybara energikällor och vars ursprung är känt kan antingen anges enligt det faktiska produktionssättet eller med hjälp av residualmixen fram till den 30 juni 2022.

En i 21 § avsedd registerförare ska senast den 1 april 2022 ta i bruk ett sådant ursprungsgarantiregister som avses i 23 §. Registerföraren ska bevilja ursprungsgarantier för energi som producerats efter det att denna lag trädde i kraft. För el som har producerats före den 1 januari 2022 beviljas ursprungsgarantier enligt den upphävda lagen.

Trots vad som föreskrivs i 14 § kan innehavaren av en energiproduktionsanläggning fram till den 30 juni 2022 visa att energiproduktionsanläggningens produktionssätt och energikällor har verifierats på det sätt som förutsätts i denna lag redan före den verifiering som avses i 14 § 1 mom. eller en därmed jämförbar verifiering, om innehavaren på ett tillförlitligt sätt kan visa att energi-

Betänkande EkUB 30/2021 rd

produktionsanläggningens produktionssätt och energikällor har uppfyllt villkoren för beviljande av ursprungsgaranti.

41 §

Biogascertifikat

Registerföraren för ursprungsgarantiregistret för gas får inte bevilja ursprungsgaranti för en förnybar gas som har beviljats biogascertifikat. Registerföraren ~~för ursprungsgarantiregistret för gas~~ får dock vid ikraftträdandet av denna lag eller därefter efter anmälan av en innehavare av ett biogascertifikat ändra ett biogascertifikat som registrerats i biogascertifikatregistret till en ursprungsgaranti för gas enligt 8 §. Anmälan ska göras senast den 31 maj 2022.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 13 § ska registerföraren för ursprungsgarantiregistret för gas på eget initiativ genast ogiltigförklara ett biogascertifikat som i enlighet med 1 mom. konverterats till en ursprungsgaranti, om den konverterade ursprungsgarantin inte har använts inom 18 månader från den sista produktionsdagen för den energin som ursprungsgarantin avser.

Helsingfors 28.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Hanna Kosonen cent
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Mari Holopainen gröna
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Sakari Puisto saf
medlem Minna Reijonen saf
medlem Janne Sankelo saml
medlem Hussein al-Taee sd
medlem Veikko Vallin saf
medlem Tuula Väättäinen sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Kai Mykkänen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.